

Juuan kunnan vesihuoltolaitoksen taksat 1.1.2027 alkaen

Kunnanhallitus 21.09.2026 § 109
304/02.05.00.00/2026

Julkinen

Valmistelija

Kuntatekniikanpäällikkö Jussi Korkalainen

Asian tausta

Juuan vesihuoltolaitos toimii vesihuoltolain mukaisena eriytettynä taseyksikkönä osana Juuan kunnan organisaatiota. Vesihuoltolaitoksen hinnastosta päättäminen kuuluu kunnanhallituksen toimivaltaan.

Kunnanvaltuusto on määrittänyt vesihuoltoon liittyvät yleiset perusteet päätöksessään 4.4.2022 § 7.

Vesihuoltolain 18 §:ssä säädetään, että vesihuollon maksujen tulee olla sellaiset, että niillä katetaan vesihuoltolaitoksen kustannukset sekä uus- ja korvausinvestoinnit. Kustannusvastaavuusperiaatteen keskeinen tavoite on turvata vesihuoltolaitoksen taloudelliset toimintaedellytykset niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä.

Vesihuoltolaitos on tehnyt useiden vuosien ajan alijäämäistä tulosta. Aikaisempien taksamuutosten sekä poistotason alenemisen myötä laitoksen taloudellinen tilanne on parantunut, mutta talouden tasapaino ei ole vielä saavutettu. Vesihuoltolaitoksen taseessa on tällä hetkellä noin 1,3 miljoonan euron kertynyt alijäämä, mikä osoittaa merkittävää tarvetta talouden pitkäjänteiselle tasapainottamiselle. Kertynyt alijäämä heikentää laitoksen mahdollisuuksia vastata tuleviin investointi- ja korjaustarpeisiin sekä kasvattaa riskiä huomattavasti suuremmille hinnankorotuksille tulevaisuudessa.

Pitkän aikavälin toimintaedellytysten turvaamiseksi vesihuoltolaitoksen on kyettävä huolehtimaan vedenhankinnan, vedenjakelun ja jätevesihuollon infrastruktuurin kunnosta. Verkoston peruskorjaustarve kasvaa jatkuvasti, ja vesihuoltolaitoksen verkostossa sekä sen rakenteissa on edelleen merkittävää korjausvelkaa. Lisäksi vedenjakelun toimintavarmuutta turvaavat hankkeet, tiukentuvat viranomaismääräykset, mahdolliset EU-lainsäädännön muutokset sekä ilmastomuutokseen varautuminen lisäävät investointitarpeita tulevina vuosina.

Hinnankorotustarpeeseen vaikuttaa myös yleinen kustannustason nousu, joka näkyy muun muassa energian, kemikaalien, materiaalien, urakointi- ja kunnossapitopalveluiden sekä muiden toimintakulujen kasvuna. Maksujen tarkistaminen on välttämätöntä, jotta vesihuoltolaitos pystyy kattamaan käyttö-, ylläpito- ja huoltokulunsa sekä rahoittamaan tulevia investointejaan vesihuoltolain edellyttämällä tavalla.

Käsillä olevassa asiassa vesihuoltolaitoksen käyttömaksuja esitetään korotettavaksi 10 prosentilla ja perusmaksuja 20 prosentilla 1.1.2027 alkaen. Lisäksi esitetään otettavaksi käyttöön 5 euron suuruinen paperilaskutuslisä. Paperilaskutuslisä peritään asiakkailta, jotka vastaanottavat laskunsa paperisena postitse. Lisän tarkoituksena on kattaa paperilaskutuksesta aiheutuvia kustannuksia, kuten laskujen tulostamisesta, kuorittamisesta, postittamisesta ja käsittelystä aiheutuvia menoja. Samalla kannustetaan ympäristöystävällisempien ja

kustannustehokkaampien sähköisten laskutusmuotojen, kuten e-laskun ja sähköpostilaskun, käyttöön.

Vaikka esitetyt korotukset ja paperilaskutuslisän käyttöönotto parantavat vesihuoltolaitoksen taloudellista asemaa, talouden tasapainottaminen edellyttää edelleen pitkäjänteisiä toimia usean vuoden ajan. Maksujen tarkistuksilla pyritään varmistamaan, että vesihuoltolaitos pystyy ylläpitämään toimintavarmuutensa, huolehtimaan välttämättömistä investoinneista sekä vähentämään kertynyttä alijäämää hallitusti ilman kohtuuttomia kertaluonteisia hinnankorotuksia tulevaisuudessa.

Taksamuutosten ja paperilaskutuslisän käyttöönoton arvioitu vaikutus vesihuoltolaitoksen tuloihin vuoden 2027 aikana on noin 115 000 euroa (alv 0 %). Näillä toimenpiteillä parannetaan vesihuoltolaitoksen kustannusvastaavuutta ja luodaan edellytyksiä laitoksen talouden pitkäjänteiselle tervehdyttämiselle.

Maksuperusteiden läpinäkyvyys ja vertailukelpoisuus

Päätöksen liitteissä taksamuutoksia on vertailtu ympäristökuntiin. Lisäksi korotuspaineet ja niiden perusteet selitetään taksamuutoksen tiedottamisen yhteydessä.

Alla keskeisiä periaatteita:

Maksujen kohtuullisuus ja tasapuolisuus

Laskelmien mukaiset uudet maksut ovat kohtuullisia verrattuna ympäristökuntien vesihuoltolaitoksiin. Valmistelussa on kuitenkin havaittu, että taksat Pohjois-Karjalan alueella vaihtelevat merkittävästi, minkä vuoksi vertailu ei aina anna täysin oikeaa kuvaa yksittäisen laitoksen kustannusrakenteesta. Yleisesti ottaen useat vesihuoltolaitokset ovat edelleen korotuspaineessa johtuen pitkään jatkuneesta kustannustason noususta sekä kasvavista investointitarpeista.

Liitteenä on vertailutietoja eräiden muiden vesihuoltolaitosten taksoista.

Maksut ovat tasapuolisia. Perusmaksun suuruuden määrittelee kiinteistöön asennettavan vesimittarin koko, jolloin suurempaa vesimäärää käyttävä kiinteistö, kuten kerrostalo tai teollisuuskiinteistö, maksaa enemmän perusmaksua.

Käyttömaksujen osalta kaikki vesihuoltolaitoksen asiakkaat ovat samassa asemassa.

Paperilaskutuslisä kohdistuu tasapuolisesti kaikkiin paperilaskua käyttäviin asiakkaisiin ja perustuu kyseisestä laskutustavasta aiheutuviin ylimääräisiin kustannuksiin. Sähköisiä laskutustapoja käyttäville asiakkaille lisämaksua ei peritä.

Hintamuutoksista tiedottaminen

Hintamuutoksista tiedotetaan asiakkaille lähetettävällä kirjeellä, Vaarojen Sanomissa, kunnan verkkosivuilla sekä kunnan sosiaalisen median kanavissa hyvissä ajoin, vähintään yksi kuukausi ennen muutosten voimaantuloa.

Hintojen tarkistamiselle on siten vesihuoltolain mukainen peruste ja tarve vesihuoltolaitoksen talouden tasapainottamiseen, investointikyvyn ylläpitämiseen sekä palvelutason ja toimintavarmuuden turvaamiseen. Esimerkkilaskelmat osoittavat, että maksuihin tehdyt muutokset eivät ylitä kohtuuttomuuden rajoja. Yleisesti ottaen välttämättömyshyödykkeiden maksumuutokset eivät voi nousta kerralla merkittävästi ilman painavia perusteita. Tässä tapauksessa korotusten perusteina ovat vesihuoltolaitoksen taloudellinen tilanne, kasvavat käyttö- ja investointikustannukset sekä palveluiden jatkuvuuden turvaaminen pitkällä aikavälillä.

Esittelijä

Vt. kunnanjohtaja Jäppinen Aki

Päätösehdotus

Esitän kunnanhallitukselle, että se:

1.) Päättää hyväksyä vesihuoltolaitoksen taksojen perusteiden muutokset ja maksujen suuruudet 1.1.2027 alkaen liitteen mukaisesti, sekä päättää ottaa käyttöön paperilaskutuksesta perittävän 5 euron suuruisen paperilaskutuslisän liitteessä esitettyjen perusteiden mukaisesti.

Perustelut

Maksujen korottaminen on välttämätöntä, jotta vesihuoltolaitoksen maksuilla voidaan kattaa vesihuoltolain edellyttämällä tavalla laitoksen käyttö-, ylläpito- ja huoltokustannukset, poistot sekä verkoston ja laitteistojen uusimisesta aiheutuvat investointimenot. Lisäksi vesihuoltolaitoksen taloudellisen tilanteen tasapainottaminen edellyttää pitkäjänteisiä toimenpiteitä, sillä laitoksen taseessa on edelleen merkittävä kertynyt alijäämä.

Liitteenä olevilla taksamuutoksilla pyritään edistämään vesihuoltolain mukaista kustannusvastaavuutta sekä toteuttamaan Juuan kunnanvaltuuston päätöksessään 4.4.2022 § 7 hyväksymiä vesihuollon hinnoitteluperiaatteita. Korotuksilla vahvistetaan vesihuoltolaitoksen taloudellisia toimintaedellytyksiä ja turvataan mahdollisuudet toteuttaa välttämättömät käyttö-, kunnossapito- ja investointitoimenpiteet ilman, että tulevaisuudessa joudutaan tekemään huomattavia kertaluonteisia hinnankorotuksia.

Vesihuoltolaitoksen toimintaa turvataan tarkistamalla sekä käyttömaksuja että perusmaksuja. Käyttömaksut perustuvat asiakkaiden vedenkulutukseen ja korotukset vahvistavat kulutusperusteisen hinnoittelun periaatetta, jossa asiakas maksaa palvelun käytön mukaan. Tämä kannustaa veden säästämiseen, edistää resurssitehokkuutta ja tukee kestävää luonnonvarojen käyttöä. Samalla käyttömaksujen korotuksilla varmistetaan, että vesihuoltolaitoksen tulorahoitus säilyy riittävänä kasvavien käyttökustannusten kattamiseen.

Perusmaksujen korottamisella puolestaan vahvistetaan vesihuoltolaitoksen vakaata tulopohjaa ja parannetaan mahdollisuuksia vastata verkoston ylläpidosta, valmiuden ylläpitämisestä sekä toimintavarmuudesta aiheutuviin kiinteisiin kustannuksiin. Perusmaksujen merkitys korostuu erityisesti tilanteessa, jossa vedenkulutus on pitkällä aikavälillä vähentynyt mutta verkoston ylläpitotarve ja investointivaatimukset ovat samanaikaisesti kasvaneet.

Lisäksi esitetään otettavaksi käyttöön 5 euron suuruinen paperilaskutuslisä. Paperilaskutuslisän tarkoituksena on kattaa paperilaskujen tulostamisesta, kuorittamisesta, postittamisesta ja käsittelystä aiheutuvia kustannuksia sekä kannustaa asiakkaita sähköisten laskutuskanavien käyttöön. Paperilaskutuslisä kohdistuu tasapuolisesti kaikkiin paperilaskua käyttäviin asiakkaisiin ja perustuu kyseisestä laskutustavasta aiheutuviin todellisiin lisäkustannuksiin.

Esitetyt muutokset ovat kokonaisuutena arvioiden tarpeellisia ja perusteltuja vesihuoltolaitoksen talouden tasapainottamiseksi, palveluiden toimintavarmuuden turvaamiseksi sekä tulevien investointien mahdollistamiseksi. Maksut säilyvät muutosten jälkeenkin kohtuullisella tasolla verrattuna alueen muihin vesihuoltolaitoksiin.

Sovellettavat säädökset

Juuan kunnan hallintosäännön 5.luvun 2 § 2. momentin 16 kohta ja 9. luvun 8 § 2. momentti.

Päätös

Hyväksyttiin.